

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadstr.,
Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta
K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—,
za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petil vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

O sklepih drž. konference.

Včeraj smo že na kratko poročali o sklepih državne konference na Dunaju. Ker se nam zde resolucije silno važne, jih objavljamo po bistveni vsebini:

Protest proti odgoditvi parlamenta, čegar delovanje je v sedanjem gospodarskem in političnem položaju Avstrije bolj nujno potrebno, kakor kdaj. Vlada samo radi tega ne skliče državnega zbora, ker nima v njem večine. Ako vlada nima večine v ljudskem zastopstvu, tedaj ne bo odjenjavalo ljudsko zastopstvo, ampak vlada mora odstopiti. Zahteva takojšnje sklicanje državnega zbora, kajti vsak poizkus, da se zopet uvede absolutizem § 14., bi neizogibno izzval najtežja politična in socialna vznemirjanja.

Resolucija za mir. Mirovni pogodbi v Brestu-Litovskem in v Bukareštu nasprotujeta načelom sporazumnega miru brez aneksij in kontribucij. Konferenca protestira proti vsebini mirovni pogodbi in zahteva, naj se predlože državnemu zboru v proučavanje in potrdilo. Predno jih potrdi. Vlade osrednjih držav se pozivljajo, da ponudijo vladam sovražnih dežel splošni mir pod naslednjimi pogoji: 1. Ustanovi naj se zveza narodov vseh dežel, ki naj izvede splošno razorožbo in ki naj poravnava vse spore med narodi z razsodiščem; 2. Odgovedo naj se vseh aneksij in kontribucij tako na zahodu in na jugu, kakor na vzhodu in na jugovzhodu; 3. popolna pravica samoodločevanja se dovoli obrobni narodom, ki so se odtrgali od Rusije.

Militarizacija obratov. Pod pritiskom jamarskega štrajka, je dala vlada slovesno obljubo, da namesto onih odredb, ki provzročajo militarizacijo obratov, predloži postavo, ki postavlja delavsko razmerje tudi v vojni industriji na civilnopravno podlago. Vlada ni izpolnila svoje obljube. Predložila je sicer dolžnostni zakon za delo, ki pa ne odpravlja vojaške poveljujoče moči v obratih, toda državna delovna dolžnost se je razširila tudi na one delavske skupine, ki ji dosedaj niso bili podvrženi. Državna konferenca najostreje protestira proti vzdrževanju militarizacije in proti vpliku delavcev v vojaško službo za kazni.

Zahteve po ljudski prehrani.

Prvi povod k temu sta doprinesli vladi Stürgkha in Tisze, ki sta potom pogodbe pogodbeno zavarovano gospodarsko skupnost med Ogrsko in Avstrijo odstranili. Sokrivi pa so vladajoči razredi sami. Avstrijski agrarci in buržoazija sta ji trdovratno nasprotovali. Kar se je ukrenilo, se je zgodilo prekasno, ali napol in na način, ki ni izključeval obogatitja posameznih producentov in trgovcev na stroške konsumentov. Pasivni odpor občin je pa te polo-

vičarske odredbe še sam omogočil. Višji sloji prebivalstva se niso nikoli podvrgli gospodarski enakosti žrtov, izogibali so se omejitvam vsled vojne in je pustili nositi nižjim ljudskim slojem skero samim. Vladajoči razredi in ž njimi v zvezi odgovorne vlade nosijo edino krivdo na odgovedi prehranjevalne službe v najodločilnejšem trenutku vojne. Zaupniki organiziranega delavstva so do zadnje ure sodelovali z dejanji in svetom v službi ljudske prehrane, sedaj pa odklanjajo vsako soodgovornost za ponerečeno prehranjevalno službo in za vladajoče brezupno stanje, katero ima svoje stvarne pomisleke v koreninah ustavodajnega razmerja z Ogrsko. Delavstvo spoznava, da je mogoče le eno varstveno sredstvo proti povrnitvi takih izkušenj, to je popolna obnovitev vseh naših javnih naprav.

Strankinemu predsedstvu se dalje poroča, da deluje z vsemi sredstvi na izpolnitvi vladne obljube glede reforme občinske volilne pravice in utesnitve društvene in zborovane pravice ter kolportaze. Marljivo naj nadaljuje poizkuse za obnovitev internacionale v Avstriji, kakor tudi naj poroča o stanju svetovne internacionale deželnim in okrožnim organizacijam in naj podpira entno internacionalno akcijo v dosegu miru z vsemi sredstvi.

Skupna fronta za dosego živil

»Ljubezen gre skozi želoce«, pravi star pregovor. V tem slučaju bi pa mogli premeniti stvar: »Ljubezen gre do želoce«. Način pisanja nemško prijaznega ogrskega lista »Budapesti Hirlap« daje vsaj tako razumeti. List opisuje namreč na uvodnem mestu govor ogrskega prehranjevalnega ministra Windischgrätza in pravi: »Gospod minister je rekel, da v dosedanjih pogajanjih z Avstrijo in Nemčijo ni bilo ustanovljeno skupno prehranjevalno ozemlje. Dobro bi bilo, ko bi bil knez dostavil, da tudi ne bo sestavljeno. Kajti — ako pojde stvar po želji in čuvstvu ljudstva, se gotovo ne bo zgodilo. Ako pa pojde po želji vlad, tedaj od nas nevarnost ni odstranjena.«

Da ne piše radikalnejši »Pesti Naplo« o tem vprašanju »drugače«, je umljivo. »Ogrska državna sila«, piše list, »vzame pšenico dežele v svojo posest in moramo se po Seidlerjevih vznemirjajočih izjavah veseliti nad tem. Knez Windischgrätz je o tej ideji skupnega gospodarskega ozemlja rekel, da vlada ni prevzela še nobenih obveznosti. Verujemo, da jih tudi ne bo prevzela. Nočemo nobenih skupnih zadev — ne z Avstrijo, ne — s Srednjo in Vzhodno Evropo. Nočemo se mešati

ni v avstrijske, še manj pa v nemške, bolgarske ali ukrajinske zadeve, le tako se odreče vsem osrednjim državam pravica, da bi govorili o vprašanju ogrske prehrane.« List konstatira z zadovoljstvom, da se je Windischgrätz postavil na podlago kompenzacijskega principa in smatra ta način kot edino pravilen pri oddaji preostankov živil. Na vprašanje gospodarske samostojnosti prihajajoč, nadaljuje »Pesti Naplo«, »kolikor jasneje bo, da finančni položaj Ogrske, ako bi bila samostojna, ne more biti slab in da ta monarhija kot finančna skupnost ne more biti ugodna, toliko odločneje odklanjamo skupni ključ, skupno prehrano, misel po skupnem gospodarskem ozemlju. In bati se je, ker se tam tako krčevito oprijemljejo tega. Ako nas tudi prehranjevalni minister s tem izkuša potolažiti, da ogrska vlada ni prevzela nobenih obveznosti, pa čujemo z Dunaja tem manj pomirjajoče vesti. Poročali smo že, kakšen okus so dobili na vonj pečenke Srednjeevropejci vseh razredov in činov. Eden izmed teh, Julij Wolff, nemški profesor in tajni svetnik, ki je v interesu srednje Evrope pokušal po vsej srednji Evropi jedila, je rekel nedavno na Dunaju o problemu skupnega prehranjevalnega ozemlja s plemenito preprostostjo, da je nemški vojni stan najbrž že izpregovoril odločilno besedo o principijelnih vprašanjih. Nikoli nismo precejevali politični takt nemških profesorjev, tudi ne njihovih predsodkov in njih informacij. Toda kakšne perspektive kažejo ta izražanja, ako na njih ni nobene besede resnice? Pride kdo, da agitira med Avstriji in Ogrji za srednjo Evropo. Ideji hoče pridobiti ljubezen in poroča nam, naj se preveč ne trudimo, ker v nemškem glavnem stanu se je že izpregovorila odločilna beseda. Ako jo zvabi kaj, potem zvabi Ogrsko to v tabor srednje Evrope. Tako bodo dobri Madžari končno vzljubili skupno kuhinjo.« »Ne dobi se noben Madžar,« končuje list svoja izvajanja, »ki ne bi dobival iz skupne skleda slabšo jed, kakršna je bila dosedaj. Zaraditega hočemo verjeti, da ogrska vlada ne le ni še nič zavezana, temveč da bo misel skupnega prehranjevalnega ozemlja definitivno odklonila... Dežela noče biti morda plen kake nove skupne zadeve. Pšenica Ogrske spada Ogram.«

Politični pregled.

— Čehi zahtevajo, da se skliče parlament. V imenu Češkega svaza sta poslala poslanca Klofač in Habenmann predsedniku poslanske zbornice dr. Grossu naslednji poziv: Z ozirom na okolnosti, ki spominjajo na absolutistični režim, vsled katerih se spodkopujejo držav-

LISTEK.

Po praških slavnostih.

IV.

Můj drahý národ český neskoná,
on neskoná,
on boufe věků slavně, slavne překoná!

Bilo je 21. aprila t. l. v dunajskem »Konzerthausu« na Lotringenstrasse je odmevalo navdušenega ploskanja. Orkester praškega »Narodnega Divadla« z ravnateljem Karlem Kovařovicem in slavna češka pevka Ena Destinova sta koncertovala. Nikdar ne pozabim trenutka, ko je majestatan postava Eme Destinove postala še vzvišenejša — vse občinstvo, in bilo ga je mnogo tisoč, natlačeno polna velika dvorana z estradami, balkoni in galerijami, je vstalo — in slavna pevka je proroško, v mističnem navdušenju pela poslednjo sceno iz »Libuše«.

»Kaj bo dalje? Megla očesu to zakriva — mnogo groznih tajnostih, prokletstev skriva se kalnemu vidu... Ali naj se zgodi karkoli, to čutim v globini neder svojih: Moj dragi češki narod ne izgine, ne izumre — slavno, slavno premaga vseh vekov viharje!«

Ko sem skrajno razigranih čuvstev odhajal iz dvorane, so me še le na ulici nemška govornica, tramvaj, Kriegsministerium in ves milje, opozorili: »Prijatelji, na Dunaju si!«

Na Dunaju so Čehi priredili velik slavnostni koncert. »Narodni Divadlo« praško je prišlo, najslavnejša pevka je prihitela — in Čehi na Dunaju, so se trgali, da dobe vstopnico. — V »Češkem Domu« (zadaj za hotelom »Post«) se je vršil po koncertu prijateljski komerz v čast Eme Destinove, Karla Kovařovica in praškega orkestra. Državni poslanec Tomášek — vodja nižjeavstrijske soc. dem. češko-slovanske socialne demokracije — je vzdignil čašo in napil »Narodnemu Divadlu« kot nositelju češke drame in opere. Napil je Eme Destinovi, pred koje umetnostjo se sklanjamo iz dveh vzrokov. Eden je znan celemu svetu. Je pevka umetnica, kakršnih je malo! Umetnica svetovnega glasu! Drugi vzrok je, ker je češko-čuteča pevka; njeno petje greje s toploto najbolj narodne umetnosti. Slavo češke pesmi in češke umetnosti je zanesla po celem svetu. »Mařenka« iz »Prodane neveste« je prva zapela na svobodnih tleh Amerike. (Opomba pis.) Ema Destinova je član opere v New-Yorku v Ameriki, zato nastopa sedaj povsod in zlasti ob praških slavnostih kot gost v »Narodnem divadlu«. Kot pevka je peja v Beyreutu, v Parizu, v Londonu in drugod. Njene glavne vloge v češki umetnosti so Mařenka, Libuša, Milada, Šarka, v splošni umetnosti pa Elizabeta, Elsa, Santa, Eva, Carmen, Mignon, Salome. L. 1898 je bila angaževana v Berlinu na kraljevi operi, kjer so uveli po njenem prizadevanju operi »Prodana nevesta« in »Dalibora.«

Sodrug Tomášek je dalje napil Karlu Kovařovicu (rojen 1862), ki ga je slavil kot znamenitega skladatelja in dirigenta. Preden je Kovařovic postal šef opere »Na-

rodnega Divadla« v Pragi, to se je zgodilo leta 1900. — bil je dirigent simfoniških koncertov. Z njegovim nastopom začena se-le nova epoha češkega koncertnega življenja. Njegov vpliv na češko filharmonijo je bil velik. Kot skladatelj se je proslavil z opero »Psohlavci«. Opera »Na starém běhidle«, koje snov je vzeta iz »Babičke« Božene Němcove, je godbeno bogatejša od »Psohlavcev«. Zanimive so njegove skladbe »Noč Simona in Jude«, »Unos Persefony« itd.

Tomášek je napil dalje orkestru »Narodnega Divadla«, ki je mojstrsko podal Smetanovo »Vltavo« in Dvořakov »Karneval«.

Odgovarjal je sodrugu Tomášku sam mistr Karl Kovařovic, ki se je ginjen zahvaljeval dunajskim Čehom za to, da so priredili tak večer. Vršila se je nato napitnica za napitnico. Vstal je tudi star, častitljiv gospod in je v imenu češko-slovanske dunajske čitalnice napil onim, ki se jim mora priznati nad vse izborno in neumorno delo za češko stvar na Dunaju in ki so tudi priredili današnji umetniški večer — to je češkemu organiziranemu delavstvu dunajskemu, češkim socialnim demokratom!

Jednota »Maj« je ona, ki vrši to kulturno delo. Na čelu te jednote so socialni demokrati, ki s tem dokumentirajo jasno: kaj so, kaj znajo in kaj hočejo...

Nisem bil že dolgo let v dunajski družbi Čehov. Na ta večer so me slučajno moji češki znanci privedli. Frapiralo me je: tak koncert na Dunaju — to vse je izključno delo čeških socialnih demokratov?! Takoj sem

ljanske in politične pravice in ki zadenejo vse prebivalstvo brez razlike narodnosti, je takojšnje sklicanje parlamenta kot edine, državljanske in politične pravice vseh narodov vanujoče korporacije neobhodno potrebno. Podpisano načelnštvo Češkega svaza, ki zavzema strogo parlamentarno in ustavno stališče, si usoja Vašo ekscelenco kot trenutno v prvi vrsti poklicanega reprezentanta parlamenta uljudno pozvati, da nemudoma storite potrebne korake, da se skliče parlament na redno delovanje, kar je potrebno tem bolj, ker postajajo socialne, gospodarske in prehranjevalne razmere vedno bolj kritične in kličejo glasno po sodelovanju vseh političnih in gospodarskih faktorjev, da se trpečemu ljudstvu olajša težavni položaj. Sklicanje načelnikov vseh klubov bi akcijo Vaše ekscelence bistveno pospešilo.

— Izgnanja iz Prage. Sedaj izganjajo danradan politično neprijetne osebe iz Prage. Zadnjič so jih odslovili kar pet, gospodično Lenin, gospo Zukl, inženjerja Styha in njegovo ženo, nekega gotovega Kalino. Smatrajo se ti kot »anarhisti«. Nova izgnanja se napovedujejo, menda pridejo na vrsto voditelji češke državno-pravne stranke.

— Zborovanje gospodarskih zvez na Dunaju. Zborovanje gospodarskih zvez na Dunaju je po referatih sprejelo resolucijo, ki pozdravlja povodom sestanka obeh vladarjev v nemškem glavnem stanu dogovorjeno načelo pogubitve zvezne pogodbe in izjavlja, da so gospodarske zveze prepričane, da bo poglobitev zveze osrednjih vlasti prinesla zveznim narodom mnogo koristi in ustvarila temelj za ustanovitev velike srednjeevropske zveze. Razvijanje na vzhodu nastajajočih držav v krepke politične enote je v interesu evropskega miru in osrednjih vlasti, ki imajo nalogo, da podpirajo te narode gospodarski in kulturno. Osrednje vlasti zamorejo z izgradnjo cest in prekopov dvigniti gospodarsko življenje na vzhodu in jugovzhodu. Tudi z rusko državo je treba prijateljske odnose. Osrednje vlasti bodo izpolnile to nalogo le tedaj, ako bodo nastopale skupno in odločno. Predsedniki gospodarskih zvez so bili sprejeti od cesarja v posebni avdijenci.

— Važne konference na Dunaju. V soboto popoldne se je vršil na Dunaju razgovor med vnanjim ministrom grofom Burianom in odposlanstvom ukrajinskega parlamentarnega zastopstva, obstoječega iz poslancev Petruszewicza in dr. Lewickega, in sicer po avdijenci teh dveh poslancev pri nemškem državnem tajniku dr. pl. Kühlmannu, ki se je mudil na Dunaju. Tekom tega tedna odpotuje grof Burian v Berlin. V zvezi s tem razgovorom je minister vnanjih zadev konferiral z obema ministrskima predsednikoma dr. Seidlerjem in dr. Wekerlejem.

— Wekerle o svoji avdijenci. Pred svojim odhodom z Dunaja je ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle o svoji avdijenci pri cesarju izjavil dopisniku »Pester Lloyd«. Poročal sem kralju o vseh tekočih poslih. Glede vesti, da se je v avdijenci govorilo o važnih notranjih in vnanjih političnih problemih, ter o vprašanju prehrane, morem le omeniti, da se danes povsod govori o vprašanju prehrane, a jaz ponavljam, da sem prišel, da informiram kralja o tekočih poslih.

— Nemčija proti avstrijsko-poljski rešitvi. V protislovju s poročilom dunajske »Zeit«, da

je avstrijsko-poljska rešitev stopila zopet v ospredje politične diskuzije, piše berlinsko glasilo »Morgen«: Iz vodilnih parlamentarnih krogov smo prejeli informacijo, da je poročilo dunajskega lista povzročilo veliko pozornost, ker se je po sestanku vladarjev v nemškem glavnem stanu oficijozno zatrjevalo, da se je avstrijsko-poljska rešitev opustila in da tudi avstro-ogrski vodilni krogi na to več ne mislijo. Sedanji nemški vladi bi ne bilo mogoče, ugoditi grofu Burianu, če bi taklo rešitev zahteval. V Nemčiji ni prijateljev avstrijsko-poljske rešitve.

— Sklicanje kozaške rade v Ukrajini. Hetman Skoropadski pozivlja vojnega ministra, naj sestavi trenutno v svrhu izdelanja pravil za organizacijo kozaštva v Ukrajini kozaško rado, ki bi zamogla pri ustvaritvi ukrajinske državnosti in armade mnogo koristiti. Hetmanov cilj je ustvaritev velike kozaške Ukrajine in narodne armade, ki zamore biti edina resnična braniteljica države. Kozaštvo naj postane boritelj za narodno idejo in kader bodoče ukrajinske kozaške armade. Donska delegacija je izročila hetmanu polnomoč in stremi po priznanju s strani osrednjih vlasti, da bodo možna oficijalna poganjanja z ukrajinsko vlado.

— Mirovna pogajanja v Kijevu. Mirovna pogajanja med Rusijo in Ukrajino se po daljšem presledku zopet nadaljujejo. Sporazum glede demarkacijske črte se doslej ni dosegel.

— Za predsednika nemškega državnega zbora namerava centrum predlagati poslanca Fehrenbacha, ki je klerikalec.

— Parlament v Franciji ogrožen. Švicarskim listom se poroča iz Pariza: »Figaro« izjavlja, da v sedanjih razmerah parlament nima pravice do obstoja. A večina francoskega časopisja se izjavlja za nadaljnji obstoj parlamentarnega režima ter proti državnemu prevratu in Clemenceaujevi diktaturi.

— Francija in Finska. Francosko poslamištvo v Stockholmu objavlja v časopisjih naslednjo izjavo: Z ozirom na izjavo nekaterih članov finskega senata in z ozirom na to, da monarhično načelo v finskem deželnem, kakor se zdi, nima za-se večine, kakršne zahteva ustava, je francosko poslamištvo pooblaščenno, da izjavi finskemu zastopniku v Stockholmu, da francoska republika ne priznava nobene vlade, ki bi se nezakonitim potom uvedla v tej deželi. Francoska vlada je mnenja, da s to izjavo izpopolni ono dolžnost napram finskemu ljudstvu, katero je Francija prevzela, ko je prva med velesilami priznala samostojnost Finske.

— Japonsko-kitajska vojaška pogodba. Glasom »Shanghai Gazette« se japonsko-kitajska vojaška pogodba glasi: Japonska organizira kitajsko policijo in prevzame vodstvo vseh kitajskih arzenalov in ladjedelnic. Japonska sme izkoriščati premogovnike in železno rudo v vseh delih Kitajske. Japonski se priznavajo vsi zahtevani privilegiji v zunanji in notranji Mongolski in Mandžuriji. Končno je odrejenih več naredb, ki spravljajo finance in vzgojo Kitajske pod japonski vpliv.

Tridesetletna vojna — svarilo.

Dne 23. maja je minilo 300 let, odkar je nastala največja vojna, kar jih pozna evropska zgodovina. Po-

vod tej vojni so bili dolgotrajni prepri in boji med velikima obema verskima strankama, med katoliki in protestanti. Za temi verskimi momenti pa so bile tudi materialne koristi knezov, plemstva in obeh krščanskih cerkev. Ta vojna je trajala celih trideset let in pahnila Nemčijo ter njene prebivalce v strašno bedo.

»Majestetno pismo« cesarja Rudolfa II. je priznalo češkim protestantom versko svobodo. Svesti si tega, so zgradili v Braunau in Klostergrabu, nedaleč Teplíc, svoje protestantske cerkve. Katoliški braunauški opat pa je dal tamošnje cerkev zapreti, klostergrabsko cerkev pa je dal porušiti praški nadškof. Vodje protestantov so sklenili, da proti kršenju svojih pravic protestirajo pri cesarju. Njih pritožbe pa je Rudolfov naslednik, Matija, odločno zavrnil. Protestanti s tem niso bili zadovoljni, temveč so se obrnili še enkrat na praškega namestnika.

Zjutraj, dne 23. maja 1618, so prišli protestantski vodje, na čelu jim grof pi. Thurn, v Prago. Spremljala jih je velika množica ljudstva. Med petje so dobivali vedno večje sprcastvo. Tako so prišli do Hradčín, praškega gradu. Grof Thurn in drugi vodje so odšli v grad, kjer so razpravljali z namestnikom in njegovimi svetniki, spremljajoča množica pa je posedla po grajskem dvorišču. V gradu je prišlo do prepira in končno tako daleč, da so vrgli protestantje svetnika Martinica in Slavata ter pisarja Fabriciusa skozi okno. To je bil zgodovinski dogodek. Nasilstvo je bilo signal k splošnemu uporu na Češkem. Protestantski stanovi so postavili vlado tridesetih direktorjev in zbrali vojsko, pod poveljstvom grofa Matije Thurna. Pozneje so izvolili protestantskega kneza, palatinskega grofa Friderika, za češkega kralja. Protestantje so podpirali tega svojega grofa, katoličani pa so poslali cesarju Ferdinandu, nasledniku Matije vojsko, pod vodstvom znanega Tillyja, da si zopet osvoji Češko. Slabi »zimski kralj« (Friderik) je izgubil z bitko na Beli gori leta 1620 svoje kraljestvo. Češka vojna pa se je nadaljevala v palatinu, obsejala je vedno več dežel, divjala trideset let ter puščala po Nemčiji.

V »zgodovini tridesetletne vojne« pravi nemški pesnik Schiller: »Vladarji so se bojevali, da so se ali branili, ali pa si povečali svojo oblast; verska navdušenost jim je priganjala armade in jim odpirala ljudske zaklade. Velika množica, v kolikor je ni gnala v boj le pohlepnost po plenu in zastavi, je verovala, da preliva svojo kri za resnico, dočim jo je prelivala le za koristi knezov«.

V resnici je igrala verska navdušenost, dasi je bila povod vojni, v vodstvu vojne same prav majhno vlogo, zakaj tridesetletna vojna ni bila vojna narodov, temveč plačanih vojakov. Velike množice ljudstva so vsled vednih bojov in bitk trpele pustošenja in vsa druga vojna gorja. Wallenstein je sanjal, kako bi končal vojno z odločno bitko, za kar bi bil potreboval armado 70.000 mož. Današnja črnogorska armada bi bila pred tristo leti zadostovala, da bi se bil odločila bitka.

Do odločilnega boja ni prišlo. Po tridesetih letih klanja in požiganja so se prenehali narodi bojevati, obnemogli in izčrpani, ter sklenili leta 1648 mir v Osnabrücku in Münstru. Ta mir je zapustil raztrgano in obubožano nemško državo, ki je gledala s strahom in grozo v minulost ter klela militarizem.

Dnevne beležke.

— Zanimiva in značilna vest. Tržaška »Edinost« prinaša naslednjo vest: Ustanovitev »Narodnega Sveta«. V soboto popoldne se je vršila v Ljubljani v hotelu »Union« pod predsedstvom načelnika Jugoslovanskega kluba, dr. Antona Korošca, konferenca glede ustanovitve

se obrnil po informacije. Moj prijatelj mi je pojasnil, kar sem hotel izvedeti... Ni bilo tega malo!

Na Dunaju deluje pod vodstvom sodr. soc. dem. drž. poslanca Tomáška, urednika »Del. Listov«, sodr. Kalmana, upravitelja »Del. Listov« sodr. Malyia, sodr. Holyja jednota »Maj«, ki prireja koncerte, predstave in predavanja za češko občinstvo Dunaja in Nižje Avstrije. Tako je po tem koncertu 1. maja t. l. priredila v dvorani »Češkega Doma« (I. okraj, Drachengasse 3) F. A. Šubertovo »Dramo štirih ubogih sten«, 16. maja v »Delavskem Domu« (X. Laxenburgerstrasse) opero »Prodana nevesta«, ki je bila brezplačna za češko delavstvo na proslavo jubileja »Narodnega gledališča« praškega; — 19. maja pa se je vršil zopet v »Konzertnem Domu« na Laxenburgerstrasse koncert »Pevskega združenja moravskih učiteljev«.

Sedaj je začela s pripravami, da sezida na Dunaju lastno češko gledališče...

To je delo češkoslovske socialno demokratične stranke za češko manjšino!! Da — proroštvo Libušino, ki je bilo tako slavnostno, mi je nehote prišlo v spomin:

můj drahý národ český neskoná,
on neskoná,

on boufe věku slavně, slavně překoná...

— Ko sem pred 20 leti prišel v Prago in so me češki znanci uveli v češke socialistične kroge, bila je naša prva pot v »Delavsko Akademijo«. Tajnik je bil

takrat sodr. K. Pelant, nemirna umetniška natura, tisoč posebnih sposobnostij je bilo v niem. Vsako nedeljo in vsak praznik se je razletelo po 50—80 sodrugov na predavanja po čeških mestih, trgih in vaseh. Kot mravlje so zbirali češkega delavca, kjer so ga našli, na predavanja, prijateljske razgovore, na koncerte itd. — Vsak je vzel s seboj brošure, časopise, letake. Stranka takrat ni bila bog ve kako velika. Tudi je bila zaničevana od vsakogar, kdor je ni razumel. Osrednje glasilo »Pravo Lidu«, ki se je zavzemal za vse pravično in vse dobro, so zmerjali s »Pravo Židů«. Strankarski pristaši so bili zmerjami za »vlasti izradce«. Ali kaj je bilo sodrugom mar vse to? Energično, brez ozira na levo in desno so šli na delo — eni na politično, drugi na strokovno in gospodarsko, tretji na kulturno...

V Tipografični besedi smo se mnogokrat sešli na zelo zanimivih večernih priredbah, kjer je elita češke umetnosti delavstvu podavala svoje najmilejše in sebi najprijetnejše umotvore. Slavna Hana Kvapilova, članica »Narodnega Divadla«, je prednašala Bezručove pesni. Še danes mi zveni njena: Marička Magdonova... Sam pesnik Bezruč je bil bojda — nepoznan seve — navzoč, in plakal je veselja nad veliko umetnico, ki je razumela s polno dušo Maričko Magdonovi... Ni bila poza, ko je rekla napram delavski družbi v moji bližini: »Vedite, srečna sem med vami«...

To so bili zlati časi vzgojnega dela češkoslovske socialno-demokratične stranke.

Danes po 20 letih... že na Dunaju 21. aprila t. l. mi je dozorela misel — pogled zopet v Prago. Ko sem si v dneh 14., 15. in 16. maja zbujal spomine nekdanjih dnij — ko je 16. maja v »Narodnem Divadlu« Ema Destinova zopet pela »Libušo« in ko je vse natlačeno polno gledališče s svetlim navdušenjem poslušalo slavno njeno proroštvo... dejal sem si:

Ne, ta narod, ta češki narod ne izgine, ne izumre, pač pa premaga slavno viharje vseh vekov!

In zakaj?!

Narod, kojega delavstvo je tako izborno organizirano, kojega najštevilnejša plast se priglasila tako navdušenostjo k socializmu — narod, ki je samo v Pragi na dan 1. maja v nepreglednih množicah (uradno se je cenilo 120.000 ljudi) manifestiral za socializem in svojo samostojnost — tak narod premaga »slavno viharje vseh vekov«!... Vseučiliški profesor dr. F. Krejčí je sedel v predsedstvu socialističnega shoda v Plodnovi burzi na dan 16. maja. Agrarni posl. vseučiliški profesor dr. Velič je stal med poslušalci od početka do konca. Slavní kritik Gamma (prof. Vodak) je navdušeno govoril socializem o umetnosti, ki se mora približati socializmu. In zastopnik čeških pisateljev je vzkliknil: »vprašate — smo-li za socializem? Odgovarjam: smo! In češki delavec — ta je burno ploskal Slovencu soc.-demokratu, Poljaku, soc. demokratu, ki sta končala svoje govore: »Naj živi mednarodna socialna demokracija!« V.

jugoslovanskega »Narodnega Sveta«. Navzoči so bili zastopniki Slovenske ljudske stranke in Jugoslovanske demokratične stranke; politično društvo »Edinost« je zastopal tainik dr. M. Čok. Na konferenci je bil dosežen popoln sporazum in je bila sklenjena ustanovitev Narodnega Sveta za Cislajtano, Istra in Dalmacija in socialisti niso bili zastopani. Sklenjeno je bilo, da se jim dopsiljeje pravila, da stavijo svoje eventuelne izpremišnevalne predloge, oziroma, da se sploh izjavijo o njihovem stališču napram temu vprašanju.

— **Pravica rudarjev v vojni in pritoževalnih komisijah.** Iz poročila rudarskega tajništva na Unijskem zboru rudarjev na Dunaju še posnemamo: Na Angleskem je prišel minister k rudarjem, da je od njih izprosil večje napornosti pri delu, pri nas pa skrbe za to s prisilnimi sredstvi, z izjemnimi zakoni. Skupno delavstvo, zlasti rudarji, trpi težko. Ogromen je material, ki so ga rudarji zbrali o svojem trpljenju v vojnem času. Razdejana delavska pravica leži pred nami, razvalina. Vojni zakoni so nas ponižali popolnoma do kulljev. Rudniški ravnatelji in uradniki so ponajveč nastavljeni za vojaške voditelje, ki seveda izrabljajo svojo sedanjo pozicijo. Tako je bila ustanovljena eldorado za izkoriščevalce. Segalo se je celo v družinsko življenje. Tako se je rudarjem v enem slučaju prepovedal obisk gostiln in kavarn in bivanje na cesti po osmi uri zvečer. Neki komando je prepovedal pod grožnjo smrtne kazni odpošiljanje deputacij k ministrom (13. septembra 1916), toda isti komando je izdal odlok v varstvo vojnovetih rudarjev.

Vrhutega so zaporji tako osamljeni, da ni nobenega počitka. Šele po delavskem kongresu je nastopilo nekaj izboljšanja, ki je prišlo do duška zlasti v naredbah o pritožbenih komisijah. Rudarji nosijo najtežje okove, kateri vsled hvalisanja ne bodo lažji. Ob dvanajsti uri se vlada svari, da ne bomo mirovali toliko časa, dokler ne bomo kar najbolj organizirani.

— **Javno predavanje.** Ljudsko izobraževalno društvo »Akademija« priredi v sredo, dne 5. junija ob 8. uri zvečer v Mestnem domu javno predavanje. Predava Alojzija Štebijeve o »Nalogah žene v demokratični dobi«. Vstopnina 40 vin. Dijaki in delavci prosti.

Kopalnišče »Kolezija« je od 2. junija naprej vsak dan pri ugodnem vremenu odprto od devetih dopoldne do sedme ure zvečer. Kopalni red za basin je sledeč: V torek, četrtek in soboto od 3. do 5. ure popoldne samo za ženske, od 5. do 7. ure zvečer pa samo za moške, sicer pa skupno kopanje. Obiskovalcem tega kopalnišča se naznanja, da se je tega reda strogo in točno držati. Kopalnišče je znatno zboljšano, deloma tudi razširjeno. Napravili so 19 garderobnih kabin in povečali solnčno kopelj za toliko, da je ploskev desk za ležanje trikrat večja. Tudi glede dotoka vode v basin, da bo prihajala čista voda, se je ukrenilo, kar je sploh mogoče.

— **Nakupovanje z nahrbtnikom.** Graško namestništvo je pričelo splošno odredbo glede nakupovanja živil po deželi in prepovedala veščino in tajno kupčijo, dovolila pa nakupovanje z nahrbtnikom »v neznamni množini«. Kakor se od več strani pritožuje, so pobirali zlasti na progi Spielfeld-Radgona orožniki te dni ne glede na odredbo vse množine živil, ki so prekašale težo dveh kilogramov nahrbtnikove vsebine. Za dva kilograma se voziti tako daleč, do trideset kilometrov, je pač predrago!

— **Kriminalni slučajji se vedno bolj množijo.** V nekem nemškem pravnem listu navaja prvi dunajski državni pravdnik dr. v. Höpler vzroke, zakaj se vedno bolj množijo kriminalni slučajji v Avstriji. Končno prihaja do zaključka, da tiči največji vzrok v preveliki obzirnosti državnih oblasti v zaledju. Svetuje, naj oblasti manj pretijo, pa tem bolj kaznujejo. Da je treba njihne odpomoči, to se kaže dan za dnem. — Napačno je, če se išče vzrokov za posurovelost mas v dejstvu, da orožniki premalo rabijo svoje puške in bajonete, res pa je, da je treba iskati vzroka povsem drugje, pa prav blizu državnih oblasti! Pa saj dokazujemo in pripovedujemo to slehrni dan in ni treba, da bi na tem mestu to posebej omenjali.

— **Za novo železniško zvezo med Trstom in Dunajem.** V borznem poslopiu v Trstu se bo vršilo dne 5. t. m. posvetovanje o nov železniški zvezi med Tr-

stom in Dunajem. Razpravljalo se bo o načrtu zveze Dunaja s Trstom v šestih urah.

— **Aprovizacija južne železnice v Ljubljani.** Že večkrat so se obnavljale pritožbe proti aprovizaciji na juž. železnici. Zaupanje v upravo je med železničarji silno omajano. K vsem nedostatkem je prišel v novejšem času še ta, da imamo pri nas mnogo slabše kruh nego drugod. Zakaj mora to biti tako, res ne vemo? V aprovizaciji se morajo izvesti temeljite reforme. Zato zahtevajo železničarji že dalje časa, da gospod dr. Wiener vendar enkrat skliče sejo, kjer se izvrše potrebne preuredbe in se izrabi sedaj najugodnejši čas za preskrbo s potrebščinami. Z mrtvilom v tem oziru in s tajnostmi v aprovizaciji se ne opravi ničesar in bomo, če bo šlo tako naprej, morali stradati še bolj. V aprovizacijo se mora investiti racionalno in tendenčno gospodarstvo ter blago popolnoma enakomerno razdeljevati. To se bo pa zgodilo le tedaj, če bodo uslužbenci mogli sami odločevati o sedanjih aprovizaciji in o nje bodoči ureditvi. Dobili so menda nekaj ukrajinske moke, ki jo prično deliti danes, moka je pa taka in menda še prhla, da ni nič podobna moki. Če bo šlo tako naprej, pač ne vemo, kako bomo še opravljali vestno svojo službo.

— **Z vlaka padel je med Trbovljani in Zagorjem neki 35 let stari ruski vjetnik.** Našli so ga tam z razbito glavo.

— **Izredna podjetnost.** Poročali smo že, da je bleški grad in mnogo hotelov kupil nedavno g. Ivan Kenda, sedaj v Soliji. Kdo je Kenda? Trgovski vajenec je bil pri Vasu Petričiču v Ljubljani, nato je postal plesni učitelj. To mu ni ugajalo, gre za hotelirja, se izpodsrsne in otvori univerzo za natakraje in to v tuji deželi. Vojni vrtnice ga zajame v inozemstvu, a on zagradi njega in prevzame troje velepodjetij, si obrije po angleški brke, si odide prsi z odlikami, velika akcijska družba mu poveri ravnateljstvo sedmih spekulativnih objektov v Soliji, on in njegova soproga, rojakinja iz Bleda, Peternelova, pokupita pol Bleda in še grad z jezerom vred, ter cementno tovarno v Kamniku. Interesanten pojav podjetnosti!

— **Bivši ministrski predsednik in namestnik spodnjeavstrijski dr. Rihard grof Bienert-Schmerling je včeraj umrl v svojem 56. letu dobe.**

— **Vlak je povozil in usmrtil** minulo sredo na progi Ljubljana drž. kolodvor - Bubnjarci pri kilometru 1.9 infanterista Antona Postraneckija.

— **Zgorelo je v Loki pri Mengišu gospodarsko poslopje in hiša Marjete Pavlič.** Rešili so le golo življenje.

— **Nezgode.** V premogovniku v Zagorju je rudar Franc Resnik tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo. — Emil Kranjc, triletni sin mašinista v Ljubljani, se je igral pred domačo hišo v Glinški ulici. Mimo je pripeljal voznik, podrl otroka, ki si je zlomil pri tem levo nogo.

— **Vlomi in tatvine.** Pred nekaj dnevi so vlomili v Tomačevem neznani tatovi v stanovanje posestnice Ivane Mavec in ji ukradli iz shrambe okoli petdeset kilogramov prekajenega svinjskega mesa, 23 kilogramov svinjske masti in dva para čevljev v skupni vrednosti 2400 kron. Tudi na Selu, občina Zagorje, so se oglasili tatovi. Posestniku Matiji Kosu so vlomili v jedilno shrambo in mu pokradli za 510 kron masti, moke in sladkorja.

— **Otrok pod vlakom.** Pod tovorni vlak, ki je šel v Trstu iz enega pristana v drugi ob bregu, je prišel petletni Jurij Hlečević. Ljudje, ki so videli, kako je otrok padel na tir baš, ko je prihajal vlak, so zavpili in mati je mislila, da potegne izpod vlaka mrtvega svojega sinčka. Strojvodja je ustavil vlak, otroka se ni bil dotaknil ne stroj in ne vozovi, nepoškodovanega so vzeli izpod vlaka.

— **Zvišane cene pšinu v Trstu,** kakor jih je določila mestna plinarna, stopile so v veljavo s 1. junijem t. l.

— **V Gorici** raste polagoma število prebivalcev. Sedaj je prekoračeno število 4200. Seveda so všteti med nje samo oni, ki so vpisani pri mestni aprovizaciji. — Na staro pokopališče pride v nalašč za to pripravljene barake 2000 profesionalistov, ki bodo postavljali v okolici barake za naše ljudstvo. Nekam pozno se je porodila ta ideja.

— **Nesreča na železnici.** V Trziču je zadel dne 30. majnika popoldne okoli štirih tovorni vlak, prihajajoč iz Nabrežine v drug tovorni vlak, ko je baš odhajal. En voz je ves razbit. Ponesrečil se je pri tem neki železničar, doma iz Češkega.

— **Orožnik utonil.** V Voglajni so blizu kemične tovarne v Gabrju pri Celju dne 24. m. m. našli truplo orožnika Ignacija Kranerja iz Vojnika, ki ga pogrešajo že od 25. m. m. Doslej še ni znano, ali se gre za nesrečo ali za zločin.

— **Najstarejši mož na Koroškem umrl.** Pred štirinajstimi dnevi so izročili materi zemlji zemeljske ostanke bajtarja Jurija Eggerja iz Iršena na Koroškem. Raini je dosegel visoko starost 102 leti. Bil je najstarejši mož na Koroškem. Od njegovih hčera ga je preživela le ena, ki je stara tudi že 76 let. Kljub visoki starosti je bil mož do zadnjega strasten lovec in krepkega zdravja.

— **Otrok zgorel.** Šestletna hči posestnice Frančiške Kmecl v Zgornji Hudičiji pri Celju se

je igrala z drugimi otroci na polju. Zakurili so in pri tem je prišla mlada Kmecl preblizu ognja, obleka se ji je vnela in deklica je zgorela.

— **Dva vola — 19.480 kron.** Mesarski mojster Fr. Lickl v Gradcu je dobil od graške vnovčevalnice za živino dva hrvaška vola, ki nista veljala nič več kot 19.480 kron.

— **Slovenski otroci na prehrani na Hrvatskem.** V soboto, 1. junija, se je pripeljalo v Zagreb 140 slovenskih otrok, ki ostanejo na prehrani na Hrvatskem.

— **Štrajk natakrajev v Budimpešti.** V Budimpešti je pričelo stavkati v soboto zvečer več sto natakrajev. Stavkati so pričeli v času večerje, tako da občinstvo ta dan ni moglo biti postreženo. Stavke se je udeležilo večje število kavaren, zabavališč in gostiln. Natakrajji zahtevajo povišanje svojih prejemkov, dalje opustitev napitnine in druge ugodnosti.

— **Zvišanje poštnih, brzojavnih in telefonskih pristojbin na Ogrskem.** Vojne pristojbine se, kakor smo že omenjali, s 15. junijem na Ogrskem zvišajo, in sicer za priporočena in navadna pisma ter zaprte dopisnice neglede na težo za 5 vinarjev, za odprte dopisnice se zviša pristojbina za 2 vin., za tiskovine do 50 gramov znaša zvišanje 2 vin., nad 50 gramov 5 vin., za vrednostna pisma 10 vin., za poštno nakaznico 10 vin., za brzojavke 20 vin., za telefonske razgovore v prvem pasu 10 vin., v drugem 20 vin.

— **Dovoljeni sovražni časopisi.** Dunajski uradni list je priobčil seznam 268 časopisov iz sovražnega inozemstva, ki jih pripušča notranje ministrstvo preko meje glasom odredbe z dne 29. marca 1918. Vsi ti časopisi so znanstvene in strokovne vsebine. Seznam vsebuje časopise z področja tehnike, prirodoslovja, umetnosti, letalstva, zdravilstva, industrije, trgovine in tudi mnogo misionskih listov. Vendar pogrešamo v tej odredbi marsikatero stroke, za katere naj se interesi pobrigajo. Sedaj vidimo, kaj je bilo pri nas vse prepovedano! Od leta 1914 dalje niso dovoljevali avstrijskim učenkam, da bi jih dobivali iz inozemstva. Edine izjeme so bili Bulletin svetovnoznanega Pasteurjevega instituta, pariški anali za botaniko in zoologijo in še nekaj drugih! Vsa medicinska in tehnična časopisna literatura Francije, Anglije in Italije je objavljena sedaj v seznamu. Doslej je menila visoka vlada, da lahko zadene monarhijo velikanska škoda, če bi se učili avstrijski zdravniki med vojno ob napredku Francoske medicinske znanosti, ali če bi avstrijski tehniki kaj sprejeli od podjetnih angleških inženirjev. Enako je tudi z ekonomskimi časopisi sovražnega inozemstva. Vendar še znatno število najvažnejših inozemskih listov pogrešamo v seznamu, med njimi sploh vse dnevniške! V Avstriji so še vedno prepovedani, dočim jih v Nemčiji lahko vsak bere!

— **Prodajna cena listkov za odgovor se določi s 1. junijem 1918 s 50 vinarjev.**

— **Novo petkronsko bankovce** namerava izdati avstro-ogrška banka.

Vojna.

Dunaj, 3. junija. Uradno se razglašajo: Pri Fossalti ob dolnji Pavi so Italijani poskušali izvršiti prehod čez reko. Zavrnilo smo jih s topniškim ognjem in z minami. Na mnogih mestih gorske fronte smo zavrnilo poizvedovalne sovražne sunke. En italijanski poizvedovalni oddelek smo vjeli. Naraščajoč artiljerijski ogenj.

Berlin, 3. junija. Iz glavnega stana se poroča: Na flanderskem bojišču živahno artiljerijsko delovanje. Sovražni krajevni napadi pri Baillleulu in severno Lyse so bili odbiti. Namesto francoskih in angleških armadnih zborov, ki so bili razbiti vsled našega napada, so dospeli z raznih front nove francoske divizije na glavno bojišče. Severno Aisne so brez uspeha poskušale, držati odkazane jim pozicije. V litem bližinskem boju smo vrgli sovražnika preko Noulin sous Touvent-St. Christophe-Vingre nazaj. Južnozpadno Soissons smo vzeli Chaudun. V napadu smo prodrli čez Sevieres do vzhodnega roba gozdov pri Villers-Gotterote. Severno Quercua je izvršil sovražnik močne protinapade, ki pa so bili krvavo zavrtni. Prodirali smo preko Courchamps in Montiere ter vzeli višine pri Chateau Thierry. Ob Marni ter med Marno in Reimsom je položaj neizpremenjen. Naši letalci so bombardirali železnice, ki vodijo do bojišča. Zbili smo 31 sovražni letal.

Berlin, 3. junija zvečer. Južnozpadno Soissons novi uspehi. Francoski protinapadi ob obeh straneh reke Ourca.

Zadnje vesti.

Junjsko zasedanje državne zbornice.

Dunaj, 3. junija. Ministrski predsednik dr. Seidler bo nadaljeval ta teden pogajanja za sestavo delovne večine (?). V ponedeljek ali v torek se bo pogajal s Poljaki. V ta namen je predsedstvo poljskega kluba brzojavno poklicano na Dunaj. Predsednik dr. Groß se bo pogajal z ministrskim predsednikom glede termina, kdaj naj se sestane parlament in bo sklical že v bodo-

čem tednu konferenco načelnikov. V parlamentskih krogih so mnenja, da bo ministrski predsednik vsekakor skušal sestaviti v zbornici večino za proračunski provizorij. Tudi gosposka zbornica je zato, da se skliče parlament k poletnemu zasedanju, da uredi finančna in davčna vprašanja.

Skupni ministrski svet.

Dunaj, 3. junija. V vnanjem ministrstvu se je vršil skupni ministrski svet, katerega so se udeležili vnanji minister grof Burian, vojni minister baron Stöger-Steiner, oba ministrska predsednika vitez Seidler in dr. Wekerle ter oba finančna ministra baron Wimmer in dr. Popovics.

Grof Burian odpotuje v Berlin.

Dunaj, 3. junija. Minister vnanjih zadev grof Burian odpotuje dne 10. junija v Berlin, da obišče nemškega državnega kancelarja. Pri tej priliki se bo vršil razgovor o raznih vprašanjih, tičečih se centralnih držav. Do končnih sklepov glede vprašanih, o katerih se bosta oba državnik posvetovala, pa sedaj še ne pride, ker potrebne predpriprave dotle najbrže še ne bodo končane.

Češki delegati pri Burianu.

Dunaj, 3. junija. Minister vnanjih zadev grof Burian je za sredo popoldne povabil češke delegate na razgovor.

Neuspešen udarec.

Praga, 3. junija. Uredništvo »Narodnih Listov« dobiva številne proteste proti ustavitvi lista. Naročniki naznanjajo uredništvu, da bodo naročnino dalje plačevali, naj si bo list še tako dolgo ustavljen.

Magnatska zbornica.

Budimpešta, 3. junija. Predno je prešla zbornica na dnevni red, je interpeliral baron Pavel Inkey v zadevi revkizicije prihodnje žetve in je kritiziral odredbe, ki so se tozadevno zdajale v preteklosti. Dejal je, da je krivo nesistematično ravnanje, če je bila Ogrska v tem letu primorana uvažati žito iz inozemstva. Minister prehrane princ Windischgrätz je zjavil, da je pravočasna revkizicija edina pot, da se zavaruje deželo in armada s preskrbo. Doslej nismo mogli Avstriji pomagati, skušali pa bomo doseči to v prihodnje. Čisto nemogoče je, da bi prepuščili del žetve svobodnemu prometu, kajti posledica tega bi bilo strašno odušenje in Jraginja. Če bomo Avstriji kaj dobavili, se bo zgodilo to le po maksimalnih cenah.

Odklonjena ženska volilna pravica.

Budimpešta, 3. junija. Društvo za ženske pravice je priredilo včeraj v Budimpešti in okolici propagandni dan za žensko volilno pravico. V mestu kakor tudi v raznih izletnih krajih so imele govornice govore in predavanja o pomenu in namenu volilne pravice. Poudarjale so zlasti to, da bo imela ženska po vojni veliko vlogo, zlasti v povzdigi gospodarstva. Ogorčeno so obsojale preziranje ženske volilne pravice v odseku za volilno pravico. Podobna zborovanja so se vršila tudi v številnih ogrskih provincijskih mestih.

Volitve v Rumuniji.

Bukarest, 3. junija. Volitve za prvi kolegij senata so končale s popolno zmago vlade. Od 60 mandatov tega kolegija jih je 56 v rokah vladnih privržencev. Izvoljena sta razen teh neodvisna kandidata general Averescu in bivši minister Badarau. V dveh okrajih se vršijo ožja volitve. Med novouzvoljenimi senatorji je ministrski predsednik, pet ministrov in šest generalov.

Upor češko-slovaških čet v Rusiji.

Moskva, 3. junija. (Agentura.) Med češko-slovaškimi četami, ki nameravajo preko Vladivostoka dospeti na francosko fronto, in med četami sovjeta pri Penši je prišlo do krvavih spopadov. Čehi in Slovaki so se uprli ru-deči gardi, ki jih je hotela razorožiti. Trocki je brzojavno vsem železniškim vodstvom na vzhodu, prepovedal prevažanje čeških čet. Večina železnic je popolnoma vstavila promet. Čehi so se uprli z orožjem v roki ter so v trdih bojih na nekaterih krajih pomagali vladne čete.

Plehanov umrl.

Stockholm, 3. junija. Znani ruski socialni revolucionar Plehanov je v nekem sanatoriju na Finskem umrl.

Obtožba proti Clemenceauju.

Pariz, 3. junija. Skrajna levica dviga proti Clemenceauju in Fochu obtožbo, da sta fronto ob Chemin des Dames z bojnimi četami premalo zavarnovala in na ta način zakrivila, da so te važne pozicije prišle v nemške roke. Socialistična frakcija zbornice je sklenila, da vložijo v parlamentu predlog, naj se divigne obtožba proti Clemenceauju.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B štev. 1 do 800. Stranke z zelenimi izkaznicami B štev. 1 do 800 prejmejo meso po znižani ceni v sredo, dne 5. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od 10. do pol 11. štev. 1 do 200, od pol 11. do 11. štev. 201 do 400, od 11. do pol 12. štev. 401 do 600, od pol 12. do 12. štev. 601 do 800.

Meso na zelene izkaznice B od 800 do konca prejmejo stranke po znižani ceni v sredo, dne 5. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: Od pol 2. do 2. popoldne št. 801 do 1000, od 2. do pol 3. št. 1001 do 1200, od pol 3. do 3. št. 1201 do 1400, od 3. do pol 4. št. 1401 do 1600, od pol 4. do 4. št. 1601 do 1800, od 4. do pol 5. št. 1801 do 2000, od pol 5. do 5. št. 2001 do 2200, od 5. do pol 6. št. 2201 do konca.

Prodaja vojnih klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v sredo dne 5. t. m. popoldne strankam z zeleno izkaznico A od št. 1 do konca. Vsaka oseba dobi četrt kilograma: kilogram vojnih klobas stane 2 K, kilogram praških klobas 4 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Uradnica

Slovenka, večča nemškega jezika v pisavi in govoru, s čedno pisavo, večča strojepisja (vendarle ne pogoj), vesele narave — se sprejme proti dobri plači, hrani in prostim stanovanjem. Gospice, katere ne ljubijo mestnega trušča ampak prijetno samotno življenje (ob obali jadranskega morja na jednom polutoku) imajo prednost. — Cenjene ponudbe, če mogoče se sliko, ktera se v slučaju sprejema za popotnico potrebuje se naj dpošljejo na:

Zlatko Planine, Trpanj, Dalmacija.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana Franciškanska ul. 6,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za .. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. — Litografija.

Kuharica,

Slovenka, večča nemškega jezika, štedljiva in večča v svojem postu, vesele narave — se sprejme proti dobri plači, hrani in prostim stanovanjem. — Ponudbe se sliko, ktera se v slučaju vsprejema za popotnico potrebuje je poslati na: Zlatko Planine, Trpanj, Dalmacija.

Srbenje
Gorje
Lišaj
Hraste

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL
domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 6. PARATOL - PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 2.50.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri Paratol delavnice lekarnarja M. Kleina. BUDAPEŠTA VII-11., ROZSA UTCA 21.

Nadomestilo mila

za pranje perila, izborno peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoj t. j. 5 kg K 12, 1 zavoj z 10 kg 23. Preprodajalec dobe popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finjšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14. Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18. Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 velikih kosov K 18. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu 40, Petrińska ul. 3/III, tel. 23-27.

Iščemo

vlivalce in strugalce železa

(Elsengiesser, Dreher)

za našo vlivalnico železa in tvornico polj. strojev. Prehranbene razmere v mestu ugodne. Samci dobe celo oskrbo v lastni tovarniški kuhinji za K 4 — dnevno. Ponudbe z navedbo dosednjega službovanja in zahtevkov na SMEV, tvornica strojeva, Bjeiovar (Hrvatsko)

JADRANSKA BANKA, PODRUŽNICA V LJUBLJANI

sprejema kot oficijelno subskripcijsko mesto prijave na

osmo avstr. vojno posojilo

po originalnih pogojih:

5½% amortizačno državno posojilo po 91.54%,

5½% državne zakladnice po 95.50%.